

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :30824082-610-7156970
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

16 Ağustos 2023

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Mehmet ÖZHASEKİ
Bakan

EK:

- Liste (5 Adet, 5 Sayfa)
- Cevap Yazısı (79 Adet, 128 Sayfa)

7/1053

KOCAELİ MİLLETVEKİLİ
SAYIN PROF. DR. MÜHİP KANKO'NUN
TBMM 7/1053 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİ

SORULAR:

Kocaeli Kartepe Uzunbey Mahallesiinde 240 bin metrekare alanı kapsayan Çelikhane ve Haddehane projesine verilen ÇED olumlu raporu, Kocaeli kamuoyunda büyük endişelere neden olduğu gibi, cevaplanması gereken birçok soruya gündeme taşımıştır. Bu bağlamda;

- 1) Başta Kartepe' de yaşayan vatandaşlarımız olmak üzere, sivil toplu kuruluşlarının ve odaların tüm itirazlarına ve halkın sağlığı hiçe sayılarak, çevresel etkileri göz ardı edilerek Uzunbey Mahallesiinde 240 bin metrekare alanı kapsayan bir Çelikhane ve Haddehane tesisi kurulması için 'ÇED olumlu' raporu çıkarılarak kamu yararı neden göz ardı edilmiştir?
- 2) Devletin asli görevi olan kamu yararı (toplum yararı) bu projede neden kişilerin ve şirketlerin üzerinde tutulmamıştır? Halkın istemediği bir projeyi halka rağmen yapılacak mıdır?
- 3) ÇED sürecinde "Halkın Bilgilendirilmesi" ve "Sürece Katılımı Toplantısı" yapılamadığı halde 'Halk bilgilendirilme hakkını kullanmak istemedi.' şeklinde tutanak tutulmuş olması nasıl açıklanabilir?
- 4) Kocaeli ve Kartepe' de yaşayan vatandaşların görüş ve itirazları alınmadan bu verilen ÇED olumlu raporu özellikle ilçede bulunan köylerde ORGANİK tarım faaliyetlerinin yürüten üreticiye büyük zarar verecektir. Proje alanında yer alan tarım arazileri ve at çiftliklerinin etkileneceği ortadadır. Projenin Kocaeli'de her geçen gün azalan tarım, turizm ve doğal güzelliklerin ortasına yapılacak şekilde planlanması fayda maliyet analizi bakımından incelenmiş midir?
- 5) Kocaeli Büyükşehir Belediyesi ve bağlı kurum/kuruluşlar ÇED raporunda olumsuz sonuçları belirtmiştir, bu kurum görüşlerine rağmen proje nasıl ÇED olumlu kararı almıştır?
- 6) Hurdanın eritilmesinde cıva, kurşun, krom, nikel, çinko, kadmiyum, bakır gibi ağır metaller gaz halinde açığa çıkar, bu gazların kümülatif etkisi ne olacaktır?
- 7) ÇED raporunda belirtilen hakim rüzgar yönü nasıl belirlenmiştir?
- 8) Proje alanı hali hazırda mera olarak kullanılmaktadır. Mera alanının sanayiye aktarılması zaten sanayiye doymuş bir kent için ne kadar uygundur?
- 9) Proje alanının yakınında olan diğer sanayi tesislerinin oluşturduğu kirlilikler ile projenin kümülatif etkisi değerlendirmesi yapılmış mıdır?
- 10) Hammadde olarak kullanılacak hurdanın %70'inin ithal olacağı belirtilmiştir, radyasyon kontrolü nasıl sağlanacaktır?
- 11) Proje işletme süresince oluşacak cüruf tepeleri sebebiyle Kartepe' yi Dilovası'na, Kumla Deresi Dil Deresi'ne mi dönüşecek?
- 12) Yapılması planlanan Çelikhane ve Haddehane tesisi sıvı çelik üretimi 4.000.000 ton/yıl sıcak haddeleme kapasitesi 3.500.000 ton/yıl kapasiteli olacaktır. Bu üretim kapasitesinin yıl içinde dengeli olacağı varsayımı ile günlük kapasite yaklaşık 11.111 ton /gün sıvı çelik ve 9.722 ton/gün sıcak haddeleme olarak gerçekleşecektir. Lojistik hizmetleri bakımından projenin bölgeye getireceği trafik yükü başlı başına büyük bir sorun değil midir?
- 13) Kocaeli istihdam uğruna düzensiz göç hareketine maruz bırakılacaktır. Bunu sanayi bölgesi olan Gebze, Dilovası'nda yaşadık, yaşamaya devam ediyoruz. Projenin sağlayacağı istihdam sebebiyle oluşacak göç hareketi nasıl kontrol altına alınacaktır?
- 14) Projenin yapılması planlanan bölgede ve ÇED raporunda, inşa aşamasında 5,5 KM, işletme aşamasında yaklaşık 3 KM etki alanı olacağı belirtilmektedir. Özellikle meyvecilik, büyükbaş, küçükbaş, kanatlı hayvan (tavuk), arıcılık ve az miktarda tarla ziraatı ve süs bitkileri üretiminin göreceği zarar ile tüm Kocaeli halkının zarar göreceği bu projeye verilen ÇED olumlu raporu ile ilgili yeniden değerlendirmede bulanacak mısınız?
- 15) Mevcutta kent içerisinde sıkışıp kalmış Küçük Sanayi Alanlarının ulaşılabilirliği yüksek, konut alanlarından ayrılmış ve hizmet edeceği sanayi tesislerine yakın konumda yer alması hedefi ile belirlenmiş yeni alanlardan biri olan proje alanının, yalnızca bir şirket için değiştirilmeye çalışılması nasıl bir kent planı anlayışıdır? Kocaeli kenti ve halkı için nasıl bir gelecek planı yapılmıştır?
- 16) Kocaeli'nin gıda ihtiyacının büyük bir bölümünü karşılayan bölge sanayiye teslim edildiğinde Kocaeli için üretim nereden sağlanacak? Karbon analizini bu derece arttırmak mantıklı bir adım mıdır?

CEVAPLAR:

1,2- Projenin gerçekleştirileceği alanın içerisinde yer aldığı; 1119, 495, 1120, 1118, 1117, 338, 31, 1124, 1123, 28, 1122, 1121, 21, 1309, 1310, 1311, 1264, 1265, 2, 400, 401, 9, 10, 1734, 190/1, 431, 1733, 494, 493, 257/1, 190/2, 190/3, 341/1, 215/1, 215/14 numaralı parseller ile sınırlı alan için yatırımcı olan Yıldız Demir Çelik San. A.Ş.'nin bünyesinde barındıran Yıldızlar Yatırım Holding A.Ş. tarafından "Özel Endüstri Bölgesi" başvurusu 18.01.2022 tarihinde yapılmıştır. Mevcut durumda söz konusu parsellerin Özel Endüstri Bölgesi olarak ilan edilmesi hususunda çalışmalar Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Sanayi Bölgeleri Genel Müdürlüğü uhdesinde yürütülmekte olup, bu çalışmalar kapsamında Yıldızlar Yatırım Holding Anonim Şirketine ait başvuru dosyasının 4737 sayılı Endüstri Bölgeleri Kanununun 4/Ç maddesindeki şartları sağladığı, 06/09/2019 tarihli ve 30854 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Endüstri Bölgeleri Yönetmeliğinin 5' inci maddesi gereği 01-04/03/2022 tarihleri arasında mahallinde yapılan çalışmalar ile özel endüstri bölgesi olması talep edilen alana yönelik yer seçimi etüdü yapıldığı, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından Endüstri Bölgeleri Yönetmeliğinin 5'inci maddesi gereği özel endüstri bölgesi olması talep edilen alan hakkında aynı yönetmeliğin 6'ncı maddesinde belirtilen kurum ve kuruluşların görüşlerinin talep edildiği, gelen kurum görüşleri ve yapılan yer seçimi çalışması doğrultusunda alanın "Kocaeli Uzunbey Özel Endüstri Bölgesi" olarak ilan edilmesi hususunun Cumhurbaşkanlığına sunulmasının uygun olacağı kanaatine varıldığı, ancak 4737 sayılı Endüstri Bölgeleri Kanununun 4/Ç maddesinin ikinci fıkrasının c bendi ve Endüstri Bölgeleri Yönetmeliğinin 33'üncü maddesinin ikinci fıkrası gereği özel endüstri bölgesi başvurusunun Cumhurbaşkanı kararı ile ilan edilmesinden önce Yıldızlar Yatırım Holding Anonim Şirketinin yeni yatırım olarak taahhüt ettiği "Çelikhane ve Haddehane Projesi" ne ilişkin "ÇED Olumlu" veya "ÇED Gerekli Değildir" kararının alınması gerektiği hususları kapsamında ÇED süreci yürütülmüştür.

3- Çelikhane ve Haddehane projesi ile ilgili olarak ÇED Yönetmeliğinin 9. maddesi gereğince halkı bilgilendirmek, görüş ve önerilerini almak üzere Necip Fazıl Kısakürek Düğün salonunda, Kocaeli Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü Başkanlığında, Meteoroloji Genel Müdürlüğü; faaliyet sahibi, raporu hazırlayan firma temsilcilerinin katılımı ile ÇED Sürecine Halkın Katılım Toplantısı açılışı yapılmış bu kapsamda Halkın Katılımı Toplantısına ilişkin mevzuat gereği tüm hususlar yerine getirilmiş, ancak halkın bilgi edinme hakkını kullanmaması üzerine konu tutanak altına alınarak toplantı bitirilmiştir.

4- Kocaeli Valiliği (İl Tarım ve Orman Müdürlüğü) İnceleme değerlendirme komisyonu üyesi olarak projenin ÇED sürecinde görev almış ve olumsuz bir görüş bildirmemiştir.

5- Kocaeli Büyükşehir Belediye Başkanlığı İnceleme değerlendirme komisyonu üyesi olarak projenin ÇED sürecinde görev almış ve ÇED Olumlu Kararına esas Nihai ÇED Raporuna ilişkin "Belediyemiz, Kartepe İlçesi, Kartepe Belediyesi, Uzunbey Mahallesi, G24a.21.c nazım, G24a.21.c.3.b-3.a-2.c-2.d uygulama imar planı paftaları, 21, 1309, 1310, 1311, 1264, 1265, 1122, 28, 1121, 1120, 1119, 495, 1118, 1117, 338, 31, 1124, 1123 no.lu parsellerde 240,635 m² alanda Yıldız Demir Çelik Sanayi A.Ş." tarafından yapılması planlanan "Çelikhane ve Haddehane (Sıvı Çelik Üretimi 4.000.000 ton/yıl, Sıcak Haddeleme Kapasitesi 3.500.000 ton/yıl) Projesinde, alanın "Özel Endüstri Bölgesi" olması koşuluyla engeller bir durum bulunmamaktadır." şeklinde görüş bildirmiştir.

6- Raporda projenin inşaat aşamasında oluşabilecek başat hava emisyonları için etki alanının belirlenmesinde bu konuda ilgili mevzuat olan Sanayi Kaynaklı Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliğindeki usul esas ve hükümlere göre çalışma yapılmıştır. Raporda projenin işletme aşaması için proje etki alanının belirlenmesinde 03.07.2009 tarihli ve 27277 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren "Sanayi Kaynaklı Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği Ek-2'de belirtilen "emisyonların merkezinden itibaren bu yönetmelikte Ek-4'te verilen esaslara göre tespit edilmiş baca yüksekliklerinin 50 katı yarıçapa sahip alan, tesis etki alanıdır." Hükmü dikkate alınmıştır. Kümülatif etkilerin değerlendirilmesi bakımından planlanan projenin işletme aşamasında oluşması öngörülen emisyonlar NO₂, SO₂, PM₁₀, Çöken Toz, HCl, HF, CO ve TOC olarak belirlenmiş ve öncelikli olarak söz konusu emisyonlara yönelik projenin yer alacağı bölgedeki mevcut durumun belirlenmesine karar verilmiştir. Bu kapsamda ölçüm yapılacak parametreler için gerçekleştirilen ön model çalışması ile birlikte emisyon dağılımlarının yüksek olduğu bölgeler belirlenmiştir. Gazların (SO₂, NO₂, HCl, HF ve TOC) Ölçülmesi; Proje sahası baz alınarak yaz ve kış mevsimleri ölçümleri olmak üzere SKHKK Yönetmeliğine uygun SO₂, NO_x, HCl, HF ve TOC parametreleri için 15 ayrı nokta seçilmiştir. 15 noktada yaz ve kış dönemini kapsayacak şekilde 2 mevsim boyunca toplam 120 gün süre ile SO₂, NO₂, HF, HCL ve 15 noktada 1 mevsim boyunca TOC ölçüm ve analizleri gerçekleştirilmiştir. PM₁₀ ve Çökentöz Ölçümleri; 4 noktada 60 gün süre ile yaz ve kış dönemini kapsayacak şekilde 2 mevsim boyunca çöken toz ölçüm ve analizleri, 4 noktada 30 gün süre ile yaz ve kış dönemini kapsayacak şekilde 2 mevsim boyunca PM₁₀ ölçüm ve analizleri gerçekleştirilmiştir.

Proje alanı ve etki alanında yapılmış mevcut durum ölçümleri ve planlanan projeden kaynaklı oluşacak hava emisyonları hesaplanmıştır. Planlanan projeden kaynaklı emisyonlar, mevcut durum ölçümleri ile kümülatif değerlendirilmiş Hava Kalitesi Dağılım Modellemesi Raporu'nda verilmiştir. Hava Kalitesi Modellemesi çalışmasına göre, proje etki alanında Yönetmelik sınır değerleri sağlandığı raporda belirtilmektedir. Nihai ÇED Raporunda gerek hammadde ve hurda hazırlama, gerekse hurdanın ergitilerek çeliğe dönüştürüldüğü ön ısıtmalı Elektrikli Ark Ocağından kaynaklanacak hava emisyonlarının önlenmesi/azaltılması için kurulması planlanan baca gazı arıtım sistemlerine ilişkin ayrıntılı bilgiler verilmiştir. Yapılan çalışmalara ilişkin ilgili komisyon üyeleri tarafından olumsuz görüş bildirilmemiştir.

7- Bakanlığımızın bağlı kuruluşu olan Meteoroloji Genel Müdürlüğü İnceleme değerlendirme komisyonu üyesi olarak projenin ÇED sürecinde görev almış olup, hakim rüzgar yönü taraflarınca değerlendirilmiş ve olumsuz görüş bildirmemiştir.

8- Kocaeli Valiliği (İl Tarım ve Orman Müdürlüğü) İnceleme değerlendirme komisyonu üyesi olarak projenin ÇED sürecinde görev almış ve gerekli değerlendirmeler mevzuatları çerçevesinde yapılmış ve olumsuz görüş bildirmemiştir.

9- Bahse konu projeye ilişkin Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı (Sanayi Genel Müdürlüğü), Tarım ve Orman Bakanlığı (Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü), (Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü), (Orman Genel Müdürlüğü), Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı (Karayolları Genel Müdürlüğü), Meteoroloji Genel Müdürlüğü, Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü (Hava Yönetimi Dairesi Başkanlığı), (Su ve Toprak Yönetimi Daire Başkanlığı), Kocaeli Valiliği (Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü), (İl Tarım ve Orman Müdürlüğü), (İl Sağlık Müdürlüğü), (İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü), Kocaeli Büyükşehir Belediye Başkanlığı ve Kartepe Belediye Başkanlığının yer aldığı çok geniş katılımlı projeye özel inceleme değerlendirme komisyonu oluşturulmuştur. Komisyon üyeleri temsil ettikleri kurum/ kuruluşu ilgilendiren konulardaki yetki, görev ve sorumlulukları çerçevesinde kurum/kuruluşları adına görüş bildirmektedir. Bu kapsamda komisyon üyeleri tarafından raporda yapılan çalışmalara ilişkin olumsuz bir görüş bildirilmemiştir.

10- Çelikhane ünitesinde hammadde olarak kullanılacak hurdaların yaklaşık olarak % 30'u iç piyasadan (yerli), yaklaşık % 70'i ise dış piyasadan (ithal) temin edileceği, dış piyasadan temin edilecek demir çelik hurdalarının radyasyon ölçümünün ilgili liman tesisinde gerçekleştirileceği, deniz yoluyla gelen hurdaların kamyonlara yüklenerek planlanan Çelikhane ve Haddehane Tesisinin hurda stok alanına getirileceği, tesise doğrudan karayolu ile gelecek hurdaların ise tesis girişinde yer alacak radyasyon ölçüm cihazından geçirilerek hurda stok alanına alınacağı Nihai ÇED Raporunda açıklanmaktadır.

11- İşletme aşamasında oluşacak olan tüm atıkların bertaraf edilmesi ve geri kazanımında 02.04.2015 tarih ve 229314 sayılı Resmî Gazete' de yayımlanan "Atık Yönetimi Yönetmeliğine" uygun olarak hareket edileceği taahhüt edilerek bu kapsamda oluşan her bir atığa yönelik atık yönetim planları açıklanmıştır.

12- Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı (Karayolları Genel Müdürlüğü) İnceleme değerlendirme komisyonu üyesi olarak projenin ÇED sürecinde görev almış ve gerekli değerlendirmeler mevzuatları çerçevesinde yapılmış ve olumsuz bir görüş bildirilmemiştir.

13- Projenin inşaat öncesi, inşaat ve işletme aşamalarında demografik yapı üzerinde meydana gelebilecek etkilere ilişkin; Sosyal Etki Değerlendirmesi ve Etki Azaltıcı Önlemler ile Ekonomik, Sosyo-Ekonomik Durum ve Proje Kapsamında Değerlendirmeler başlıkları altında potansiyel etkiler ve etki azaltıcı önlemler ÇED kararına esas nihai ÇED Raporunda değerlendirilmiştir.

14- Bahse konu projeye ilişkin 9. Madde de belirtildiği üzere komisyon oluşturulmuş ve ÇED süreci komisyon marifetiyle yürütülerek sonuçlandırılmış olup, mevzuat kapsamında tekrar değerlendirilmesine ilişkin bir hüküm yer almamaktadır.

15- Kocaeli Büyükşehir Belediye Başkanlığı İnceleme değerlendirme komisyonu üyesi olarak projenin ÇED sürecinde görev almış ve gerekli değerlendirmeler mevzuatları çerçevesinde yapılmış ve olumsuz bir görüş bildirilmemiştir.

16- Kocaeli Valiliği (İl Tarım ve Orman Müdürlüğü) İnceleme değerlendirme komisyonu üyesi olarak projenin ÇED sürecinde görev almış ve olumsuz bir görüş bildirmemiştir.